

Redefinirea diplomației consulare

Mobilitate, protecție și datoria de îngrijire a statului în străinătate

Robert D. Marin

Terminal 2 | The Queen's Terminal

Redefinirea diplomației consulare: mobilitate, protecție și datoria de îngrijire a statului în străinătate^{1 *}

Robert D. Marin²

Consul General al României la Londra

Policy Forum nr. 7 / 2026

Published by: Romanian Diplomatic Institute

ISSN: 3119-8562

Abstract

În timp ce diplomația tradițională proiectează de regulă interesele unui stat în străinătate, mobilitatea globală a inversat această geografie. Statele de destinație își impun astăzi frontierele pe plan intern, transferând costurile sociale asupra misiunilor statelor de origine. Rezultatul este o îndepărtare de reprezentarea abstractă către un model operațional în care gestionarea vulnerabilității transnaționale devine parte a nucleului diplomatic. Mai precis, această schimbare sistemică a remodelat natura muncii consulare, contribuind la una dintre cele mai puțin examinate evoluții ale diplomației contemporane: transformarea afacerilor consulare în diplomație consulară. Utilizând misiunile consulare românești din Regatul Unit drept studiu de caz empiric, articolul urmărește această schimbare prin prisma mobilității populației, a extinderii așteptărilor privind datoria de îngrijire a statului în străinătate, precum și a redistribuirii asimetrice a responsabilităților de protecție între statele de destinație și cele de origine. Bazându-se pe studiile critice ale frontierei, pe birocrăția de teren (street-level bureaucracy) și pe distincția dintre performativitate și performanță în diplomație, articolul arată că misiunile consulare funcționează ca puncte de triaj într-o geografie inversată a protecției, absorbind sarcinile umanitare pe care aplicarea legii de către statul de destinație le retransferă peste frontiere. Recunoașterea muncii consulare drept diplomație este necesară din punct de vedere analitic, dar insuficientă în sine. Dacă tensiunea dintre datoria de îngrijire și constrângerile operaționale nu este confruntată, această reconfigurare riscă să producă doar aparența protecției, fără substanța acesteia.

Cuvinte cheie: diplomație consulară, România, Regatul Unit, performativitate și performanță în diplomație, birocrăție de teren, studii critice ale frontierei.

¹ Această publicație se bazează exclusiv pe surse deschise. Opiniile exprimate aparțin în întregime autorului și nu reflectă neapărat poziția instituției.

* Acest material reprezintă traducerea în limba română a textului original publicat în engleză în iulie 2026.

² robert.marin1@nottingham.ac.uk

INTRODUCERE

Activitatea consulară a ocupat multă vreme o poziție ambiguă în cadrul practicii diplomatice. Plasate în mod curent sub sarcinile mai prestigioase ale reprezentării politice, negocierii și comunicării strategice, serviciile consulare au fost tratate drept coloana administrativă a misiunilor diplomatice și nu drept instrumente de diplomație în sine. Diplomații orientați spre carieră au privit tradițional posturile consulare cu un anumit dispreț (Leira și Neumann, 2011), considerându-le periferice nucleului diplomatic. Totuși, această separare, precum și ierarhia care o susține, nu mai sunt sustenabile. Pentru statele cu diaspore numeroase în străinătate, serviciile consulare nu mai sunt auxiliare; oficiul consular este astăzi locul principal în care relația dintre stat și cetățenii săi se construiește și se pune la încercare.

Termenul de diplomație consulară este împrumutat din lucrarea lui Okano-Heijmans (2011), care a introdus inițial acest concept pentru a capta două evoluții: negocierea interstatală a cadrelor de asistență consulară și cazurile individuale de profil ridicat, care atrag atenția politică la nivel înalt. Volumul ridicat de activitate curentă, pe care autoarea l-a lăsat deoparte sub denumirea de „afaceri consulare comune”, respectiv masa administrativă a asistenței consulare gestionate prin procedură standard și prin agenții partenere, este considerat distinct din punct de vedere analitic de diplomație în sensul clasic al termenului. Acest articol susține însă că, pentru statele cu diaspore numeroase și stabilite, această categorie reziduală a devenit ea însăși parte a nucleului diplomatic.

Dezvoltarea distincției formulate de Okano-Heijmans necesită un criteriu prin care să se stabilească ce anume conferă unei activități caracter diplomatic. Acest articol utilizează un criteriu funcțional, desprins din teoria diplomatică clasică, potrivit căruia o activitate poate fi considerată diplomatică dacă întrunește trei elemente constitutive: reprezentarea intereselor unei entități politice în fața instituțiilor unei alte entități, comunicarea și negocierea la granița dintre acestea, precum și gestionarea în timp a relației astfel create și a narativei sale publice (Jönsson și Hall, 2005; Sharp, 2009). Argumentele care urmează aplică acest test muncii consulare curente, analizând fiecare configurație a tipologiilor de îngrijire și control prin raportare la acest criteriu. Afirmția potrivit căreia afacerile consulare au evoluat spre diplomație consulară se sprijină pe această interpretare, și nu pe încărcătura politică a unor

cazuri individuale. Cele două aspecte nu sunt însă lipsite de legătură: orice caz curent poate escalada în cazul politizat descris de Okano-Heijmans, atrăgând atenția presei și a factorilor ministeriali. Acest potențial latent, prezent încă de la început în volumul obișnuit de cazuri, constituie un motiv suplimentar pentru care limita trasată de autoare nu mai rezistă.

Acest articol susține că această transformare este determinată de trei forțe convergente: mobilitatea globală și complexitatea tot mai mare a populațiilor diasporei, extinderea unei datorii de îngrijire care redefinesc ceea ce statele datorează cetățenilor lor din străinătate, precum și redistribuirea responsabilităților de protecție în cadrul unui sistem internațional asimetric. Articolul identifică, de asemenea, o schimbare mai puțin examinată în direcționalitatea protecției înseși, prin care misiunile statului de origine sunt mobilizate nu doar pentru a-și apăra cetățenii în fața statului de destinație, ci și pentru a-i sprijini să se integreze în acesta.

Trei cadre analitice traversează articolul. În primul rând, conceptul de geografii inversate ale protecției, preluat din studiile critice ale frontierei, arată cum aplicarea legii de către statul de destinație, mută povara umanitară în sarcina misiunilor statului de origine (Bigo, 2002; Andersson, 2014). În al doilea rând, teoria birocrăției de teren (Lipsky, 1980; Alpes și Spire, 2014) explică modul în care funcționarii consulari își exercită puterea discreționară în condiții de ambiguitate, elaborând forme de protecție în interstițiile mandatelor instituționale formale. În al treilea rând, distincția dintre performativitate și performanță testează dacă reconfigurarea consulară produce un impact instituțional real sau doar o asigurare simbolică (Goffman, 1959; Young, 1994; Marin, 2026).

Argumentația se situează, de asemenea, la intersecția a două direcții de literatură care s-au întâlnit rareori la această scară: diplomația migrației, care examinează modul în care statele folosesc mobilitatea și diasporele ca instrumente ale artei de guvernare (Adamson și Tsourapas, 2019), și guvernanța diasporei, care examinează modul în care statele de origine construiesc instituții pentru gestionarea populațiilor din străinătate (Gamlen, 2014; Délano și Gamlen, 2014). Ambele s-au situat în mare parte la nivelul negocierilor interstatale, lăsând relativ neexaminată linia întâi consulară, acolo unde această artă de guvernare se tranzacționează cetățean cu cetățean.

Pe măsură ce diplomația consulară se consolidează, aceasta introduce un ansamblu de tensiuni structurale. Încadrarea muncii consulare drept diplomație politizează protecția, ridică

nivelul așteptărilor peste resursele disponibile și erodează distincția dintre îngrijire și control, cu consecințe potențial nefavorabile pentru cetățenii vizați.

FUNDAMENTE ISTORICE ȘI JURIDICE: LACUNA CONVENȚIEI DE LA VIENA

Activitatea consulară s-a dezvoltat din reacții practice la nevoi transfrontaliere, cu mult înainte de a fi legată de teoriile suveranității statale. Începând cu perioada medievală târzie, consulii au fost agenți funcționali care asigurau protecția comercianților și a rutelor comerciale (Leira și Neumann, 2011). Abia după războaiele napoleoniene aceștia au fost transformați în reprezentanți formali ai statului, fiind integrați ulterior în serviciile externe unificate până la începutul secolului al XX-lea.

Convenția de la Viena privind relațiile consulare (1963) a oferit cadrul juridic pentru acest rol, axat pe asistența practică, orientată către cetățean. Aceasta se distinge de Convenția din 1961 privind relațiile diplomatice, care este mai ierarhică și centrată pe negocierea de la stat la stat. Deși articolul 36 din Convenția din 1963 oferă o formă de protecție pentru cetățenii aflați în detenție, sfera sa de aplicare rămâne restrânsă. Textul a fost redactat pentru o lume a contactului episodic, respectiv pentru cetățeni în tranzit sau confrunțați cu dificultăți juridice punctuale, și nu pentru populații ample și stabile de diaspora, integrate pe piața muncii și în sistemul de asistență socială al statului de destinație.

Ascensiunea mobilității globale a împins munca consulară către o intervenție sistematică, și nu episodică, spațiul liberei circulații al UE oferind cea mai clară ilustrare a acestei schimbări. Consulatele nu mai funcționează în principal ca birouri de eliberare a documentelor; ele funcționează ca centre de gestionare a crizelor, puncte de îndrumare socială și agenții de primă linie pentru protecția cetățenilor vulnerabili.

TREI FACTORI AI TRANSFORMĂRII

Trei forțe structurale explică transformarea muncii consulare în diplomatie consulară. Acestea sunt distincte din punct de vedere analitic, dar întrepătrunse din punct de vedere operațional: fiecare amplifică efectele celorlalte. În contextul româno-britanic, toate trei au convers într-un singur deceniu. O succesiune de crize a transformat o evoluție instituțională graduală într-un punct acut de tensiune.

Amploarea mobilității diasporei

În cadrul liberei circulații a UE, deplasarea cetățenilor din statele membre mai recente a generat cereri de asistență consulară pentru care arhitectura instituțională a Convenției de la Viena nu a fost niciodată concepută. Pentru România, Regatul Unit a reprezentat o destinație majoră pentru migrația forței de muncă până la Brexit. Recensământul din 2021 al Regatului Unit a identificat aproximativ 539.000 de rezidenți născuți în România, în Anglia și Țara Galilor (ONS, 2021), în timp ce EU Settlement Scheme a înregistrat aproximativ 1.024.000 de persoane în Regatul Unit (Home Office, 2025a). Ocuparea forței de muncă s-a concentrat în sectoare precum agricultura, construcțiile, procesarea alimentară și munca casnică, toate caracterizate printr-o supraveghere reglementară mai slabă și printr-un risc crescut de exploatare (ONS, 2021).

O comunitate de această dimensiune presupune o gamă largă de vulnerabilități. Între 2013 și 2025, 3.061 de cetățeni români au fost direcționați către „Mecanismul Național de Referință” (*National Referral Mechanism*, NRM) în calitate de potențiale victime ale sclaviei moderne și traficului de persoane, un model constant care s-a menținut pe parcursul a treisprezece ani consecutivi (Home Office, 2013-2025). Raportul dintre adulți și minori direcționați către acest mecanism s-a modificat în această perioadă. Până în 2025, numărul minorilor români direcționați către NRM l-a depășit pe cel al adulților români, ceea ce indică o schimbare a tipologiei exploatării, care impune răspunsuri instituționale de natură diferită față de cele avute în vedere de mandatul consular inițial.

Traficul de persoane reprezintă însă doar un strat al unui tablou mai amplu al vulnerabilității. Potrivit Rețelei Mixte pentru Persoane fără Locuință și Informare (*Combined Homelessness and Information Network*, CHAIN), cetățenii români constituie, în mod constant, cel mai numeros grup de persoane fără adăpost în Londra, altele decât cele de cetățenie britanică, reprezentând 8,9% din totalul persoanelor aflate în această situație în perioada 2024/25 (GLA, 2025). Această populație se situează în afara majorității căilor formale de protecție, iar starea de indigență generează contacte consulare fără un răspuns instituțional clar.

După Brexit, la frontiera britanică, cetățenii români reprezintă aproximativ 29% din totalul cetățenilor UE cărora li se refuză intrarea, respectiv circa 5.600 de persoane în anul încheiat în septembrie 2025, România fiind astfel, de departe, statul membru UE cel mai afectat

(Migration Observatory, 2026). Violența domestică, sesizările privind protecția copilului și litigiile de muncă din economia informală extind și mai mult volumul de cazuri, mult peste ceea ce a fost conceput să absoarbă orice mandat instituțional considerat izolat.

Acest profil de vulnerabilitate transformă funcția consulară, atât calitativ, cât și cantitativ. O misiune diplomatică ce gestionează mii de cetățeni aflați în condiții precare de muncă, marcate de o vulnerabilitate persistentă și suprapusă, nu mai poate fi percepută drept un birou de eliberare a documentelor, la care s-a adăugat o capacitate de urgență. Pentru a răspunde eficient acestor vulnerabilități, misiunea trebuie să dezvolte protocoale de identificare timpurie, căi de direcționare către multiple sisteme, capacitate de gestionare a crizelor și relații operaționale susținute cu autoritățile de aplicare a legii și cu societatea civilă din statul de destinație.

Extinderea datoriei de îngrijire: crize, transformare legislativă și decalajul ambasadă-consulat

Melissen și Okano-Heijmans (2018) urmăresc modul în care datoria de îngrijire a fost determinată de recurența crizelor internaționale, precum atacurile teroriste, pandemiile și dezastrele naturale, fiecare dintre acestea ridicând ștacheta așteptărilor privind ceea ce cetățenii pretind din partea statului lor în străinătate. Pentru misiunile românești din Regatul Unit, această dinamică s-a comprimat într-un singur deceniu, în care trei crize suprapuse au redefinit funcția consulară în timp real, fără o creștere corespunzătoare a mandatului sau a resurselor.

Referendumul Brexit din 2016 a marcat prima ruptură majoră, declanșând un aflux inițial de cetățeni ai UE care s-au grăbit să ajungă în Regatul Unit pentru a-și securiza statutul juridic înainte de rupere formală, în 2021. Libera circulație a fost înlocuită de EU Settlement Scheme (EUSS): un proces de regularizare inedit, administrat digital și guvernat de termene-limită, fără precedent în relația bilaterală. Misiunile consulare ale UE nu aveau nicio funcție statutară în arhitectura EUSS, dar au devenit, în practică, un nod principal de informare, direcționare și intervenție în situații de criză. Cetățenii, mulți dintre ei aflați în situații vulnerabile, cu un nivel scăzut de alfabetizare sau excluși digital, s-au confruntat cu un sistem care își externaliza complexitatea către societatea civilă și către autoservirea digitală (Barnard și Costello, 2025).

Datele Home Office, bazate pe numărul de solicitanți unici, situează populația română actuală înscrisă în EUSS la aproximativ 1.024.000 de persoane, dintre care 340.080 rămân cu statut de *pre-settled*. Rata de refuz a României, de aproximativ 17,5%, o depășește substanțial pe cea a statelor membre UE comparabile, iar peste 340.000 de cereri au fost refuzate în total, fiecare generând o categorie potențială de cazuistică consulară (Home Office, 2025a).

EUSS a schimbat, de asemenea, direcționalitatea funcției consulare. Convenția de la Viena (1963) construiește protecția pe o logică a statului de origine, în care misiunea veghează asupra intereselor unui cetățean în fața puterii administrative a statului de destinație, fie că este vorba de detenție, de o situație de dificultate sau de repatriere. EUSS a inversat această logică. Pentru prima dată, la această scară, rețeaua consulară a UE a fost solicitată, prin acțiuni de informare, sesiuni de îndrumare și facilitarea documentelor, să își ajute cetățenii să se stabilească permanent în ordinea juridică a statului de destinație. În acest caz, datoria de îngrijire nu a fost îndeplinită prin protejarea cetățenilor față de statul britanic, ci prin asigurarea locului lor în cadrul acestuia. S-ar putea argumenta că demersul de urgentare a unei cereri întârziată sau refuzată rămâne o formă de protecție în sensul clasic, dar efectul său practic a fost acela de a ajuta individul să obțină înregistrarea în regimul de statut al statului de destinație. Dacă literatura privind externalizarea urmărește modul în care statele de destinație își proiectează funcțiile de frontieră către exterior (FitzGerald, 2019), EUSS reprezintă imaginea în oglindă: o mobilizare, spre interior, a aparatului consular al statului de origine în infrastructura de stabilire a statului de destinație (Gamlen, 2014).

COVID-19 a lovit înainte de finalizarea tranziției EUSS. La începutul anului 2020, peste 600.000 de cetățeni ai UE au rămas blocați în străinătate, pe măsură ce restricțiile globale de călătorie au intrat în vigoare, declanșând ceea ce Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicii de Migrație a descris drept cea mai amplă operațiune de repatriere din istorie, cu serviciile consulare naționale solicitate la limita capacității (ICMPD, 2020). În Regatul Unit, consulatele românești s-au închis în conformitate cu restricțiile guvernamentale, generând întârzieri de câteva luni în procesarea documentelor de identitate esențiale pentru cererile EUSS, un efect cumulativ prin care o criză a obstrucționat direct răspunsul instituțional la o altă criză (Dolea, 2021). Cetățenii români angajați în construcții, ospitalitate și turism și-au pierdut locurile de muncă pe fondul contracției economiei britanice, iar canalele digitale ale consulatului au devenit principala sursă de informații oficiale privind normele de călătorie,

statutul juridic și drepturile de muncă, o funcție de comunicare pentru care instituția nu dispunea de resurse adecvate la această scară (Dolea, 2021).

Aceste crize au expus o tensiune structurală în interiorul misiunii diplomatice înseși. Ambasada și consulatele funcționează în registre diferite: prima orientată spre reprezentare politică și implicarea diasporei la nivel de comunitate, narativă și recunoaștere simbolică; celelalte absorbind consecințele operaționale ale precarității juridice și sociale a acelei comunități. Instituțiile românești de reprezentare externă au fost caracterizate drept adesea pasive, cu o implicare axată pe evenimente culturale care rămân, în mare parte, fără relevanță pentru cei confrunțați cu exploatarea sau incertitudinea statutului (Martinescu, 2019). Rețeaua consulară a fost descrisă ca reproducând o relație de distanță ierarhică ridicată față de cetățenii diasporei, inerția instituțională persistând chiar și în condițiile în care creșterea accelerată a diasporei a făcut ca cererea să depășească substanțial capacitatea (Dolea, 2021).

Ambasada produce rezultate de „scenă” (*front-stage*): evenimente diplomatice, celebrări comunitare, reprezentare parlamentară a diasporei, toate acestea fiind percepute imediat ca dovezi ale implicării statului. În același timp, consulatul îndeplinește o protecție de „culise” (*backstage*): verificarea identității cetățenilor deținuți, direcționări către NRM prin diverși primi respondenți, clarificări privind EUSS, cooperare în procedurile de îndepărtare, gestionarea cazurilor de criză.

Redistribuirea asimetrică a responsabilităților de protecție

Pe măsură ce statele de destinație internalizează controlul frontierelor prin intensificarea supravegherii și a activității polițienești, și îl proiectează spre exterior prin regimuri de vize (Guild, 2009; Bigo, 2014; Aliverti, 2021), sarcinile umanitare sunt transferate asupra statelor de origine. În contextul româno-britanic, misiunile funcționează în interiorul acestui transfer atât ca actor de protecție, cât și ca participant obligatoriu în arhitectura de aplicare a legii a Regatului Unit.

Datele publice privind fiecare dintre aceste registre se întind pe mai bine de un deceniu. Pe latura aplicării legii, condamnările cetățenilor români în Anglia și Țara Galilor au crescut de la 2.418 în 2008 la 9.330 în 2024, România situându-se pe primul sau al doilea loc între statele membre UE în fiecare an al seriei (Ministry of Justice, 2008-2024). La Londra, cetățenii români s-au clasat pe primul loc între statele membre UE în fiecare an pentru care există date

dezaggregate. Numărul total al returnărilor cetățenilor români din Regatul Unit a atins un vârf de 2.031 în 2016 și, în urma unei scăderi în anii pandemiei, a ajuns la 1.391 în 2023, returnările forțate depășind constant plecările voluntare într-un raport de aproximativ trei la unu (Home Office, 2012-2023). Returnările străinilor care au încălcat legea (*foreign national offenders*, FNO) au atins 1.527 în 2023, cea mai ridicată cifră din serie. Din 2010, cetățenii români au reprezentat 18% din totalul returnărilor FNO din Regatul Unit, cea mai mare pondere înregistrată de o singură naționalitate pe întreaga perioadă (House of Commons Library, 2024). În anul încheiat în septembrie 2025, cetățenii români se aflau încă printre primele cinci naționalități în privința returnărilor FNO (Home Office, 2025b).

În temeiul dreptului internațional și al acordurilor bilaterale, consulatul are obligația de a furniza verificarea identității și documentele de călătorie (*laissez-passer*) care fac posibile aceste îndepărtări forțate, inclusiv pentru zborurile *charter*. Aceasta este, din nou, o funcție pe care un consulat nu o poate refuza. În același timp, consulatul este obligat, prin propriul mandat și prin așteptările statului român, să asigure accesul consular, informarea juridică și protecția împotriva relelor tratamente pentru aceiași cetățeni, pe durata detenției și a îndepărtării. Ambele funcții derivă din același cadru al Convenției de la Viena; ambele sunt îndeplinite de aceiași actori instituționali și implică aceeași populație.

Această funcție dublă nu este îndeplinită de secțiile consulare în mod izolat. Misiunile diplomatice contemporane au evoluat cu mult dincolo de diviziunea ambasadă-consulat pe care s-au construit convențiile de la Viena, absorbind atașați funcționari specializați ale căror mandate se extind în domenii pe care distincția clasică diplomatică-consulară nu le-a acoperit niciodată. Alături de secția consulară, multe misiuni românești operează astăzi un birou al atașatului pentru afaceri interne (BAAI), responsabil de legătura cu organele de aplicare a legii, și un atașat pe probleme de muncă, responsabil de ocupare și protecție socială. Cele trei secții raportează unor ministere de resort diferite, rețeaua consulară a Ministerului Afacerilor Externe, BAAI Ministerului Afacerilor Interne, iar atașatul de muncă al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, fiecare purtând o logică instituțională distinctă, orientată, respectiv, spre asistență, spre aplicarea legii și spre drepturile în muncă.

Modul în care aceste secții se coordonează intern este cel care determină dacă misiunea răspunde unui cetățean vulnerabil într-o manieră integrată sau prin silozuri paralele, întrucât aceeași persoană este frecvent, simultan, un caz consular, un caz de muncă și un caz de cooperare în aplicarea legii. Este în cadrul acestei structuri diferențiate, și nu doar la nivelul

secției consulare, că asimetria descrisă mai sus este gestionată în practică. În aceste condiții, misiunea consulară nu este un beneficiar pasiv al transferului de sarcini, ci un co-producător activ al rezultatelor de aplicare a legii pe care, în același timp, încearcă să le atenueze.

Căile de sprijin în cadrul statului de destinație sunt complicate în continuare de conștientizarea, în rândul cetățenilor români, în special al celor cu statut neregulamentar sau cu dosare în curs, a faptului că contactul consular poate intersecta acțiunea de aplicare a legii. Serviciile consulare sunt constrânse să intervină acolo unde protecția a fost retrasă, gestionând vulnerabilitatea fără o autoritate sau resurse corespunzătoare. Rezultatul este o geografie inversată a protecției, în care misiunile diplomatice și consulare funcționează mai puțin ca o expresie exterioară a suveranității și mai mult ca un punct de triaj, procesând deopotrivă victimele și făptuitorii aceluiași regim al mobilității, adesea simultan.

DATORIA DE ÎNGRIJIRE: TREI CADRE

Datoria de îngrijire în context consular nu este un concept fixat. Fie că este definită drept o obligație juridică în temeiul convențiilor consulare, o așteptare politică generată de puterea electorală a diasporei, sau o pretenție morală înscrisă în însăși noțiunea de cetățenie, răspunsul la această întrebare determină cadrul instituțional efectiv. Fiecare dintre aceste cadre interpretative are implicații distincte pentru modul în care se construiește capacitatea consulară, modul în care este evaluată performanța și locul în care se situează răspunderea.

În dreptul internațional, asistența consulară are, în mare măsură, un caracter permisiv. Articolul 5 din Convenția de la Viena enumeră funcțiile pe care misiunea le poate îndeplini, însă acestea nu constituie drepturi pe care un cetățean le poate revendica. Asistența consulară, respectiv susținerea cauzei unui cetățean față de un alt stat, este codificată de Comisia de Drept Internațional (CDI) ca fiind un drept al statului, exercitat la discreția acestuia, și nu o obligație datorată automat cetățeanului (International Law Commission, 2006, art. 2). În această doctrină, asociată cu Vattel și confirmată ulterior în cauza *Mavrommatis*, prejudiciul suferit de un cetățean în străinătate este tratat drept prejudiciu adus statului de origine (Vattel, 1758; PCIJ, 1924; ILC, 2006). Vermeer-Künzli (2007) descrie acest lucru drept o ficțiune juridică: individul suferă prejudiciul real, dar dreptul internațional situează interesul juridic protejat la nivelul statului.

Transpusă în practica consulară, o interpretare juridică a datoriei de îngrijire ar necesita mai mult decât asistență generală. Ar impune proceduri codificate: termene de răspuns bine definite, căi de direcționare documentate și rezultate auditabile (Melissen și Okano-Heijmans, 2018; Crosbie, 2018). Acest cadru interpretativ presupune o investiție susținută în sisteme, și nu o simplă bazare pe funcționarii individuali. În practică, puține state au operaționalizat pe deplin o datorie de îngrijire juridică pentru cetățenii din străinătate. Convenția de la Viena stabilește un prag minim, nu un plafon, iar majoritatea acordurilor consulare bilaterale rămân aspiraționale, și nu executorii.

În al doilea rând, în interpretarea politică, datoria de îngrijire este definită prin vizibilitatea sa. Atunci când o diaspora este suficient de numeroasă pentru a influența alegerile naționale, protecția consulară devine lizibilă din punct de vedere electoral, existând un stimul pentru a o face vizibilă (Burean și Popp, 2015). Evenimentele, declarațiile și acțiunile de implicare comunitară sunt imediat lizibile în sferele publice digitale. Munca mai lentă a protecției, respectiv construirea căilor de direcționare, influențarea practicii statului de destinație și asigurarea unui tratament echitabil pentru cetățenii proprii, se desfășoară în cea mai mare parte în afara privirii publice (Marin, 2026). Interpretarea politică a datoriei de îngrijire recompensează, prin urmare, asigurarea simbolică mai degrabă decât protecția substanțială (Edelman, 1964), măsurând succesul prin percepția unui public, și nu prin ceea ce primește efectiv cetățeanul.

În fine, o interpretare morală impune o capacitate care se menține în timp. Aceasta susține că cetățenia generează o obligație necondiționată de îngrijire, independent de ceea ce a fost codificat prin lege și de orice calcul politic. Este cea mai solicitantă dintre cele trei interpretări în privința resurselor necesare, întrucât este singura care nu oferă niciun temei pentru raționalizare. Interpretarea morală este, de asemenea, cea în care datoria de îngrijire este cel mai expusă, într-un sens anticipat de Okano-Heijmans (2011), atunci când aceasta a pus în discuție dacă statele extind asistența „prea mult” și dacă făptuitorii atrag o atenție disproporționată în raport cu victimele.

Misiunile consulare se confruntă cu această tensiune în interiorul unui singur volum de cazuistică. Victima traficului de persoane și infractorul străin aflat în așteptarea îndepărtării sunt, amândoi, cetățeni, iar o datorie fondată exclusiv pe cetățenie le datorează același acces, aceleași informații și aceeași protecție. O datorie necondiționată nu poate, prin propria sa logică, să plaseze victima înaintea făptuitorului; și totuși, interpretarea politică și morală a

protecției tinde constant exact către o astfel de clasificare. Misiunea gestionează, prin urmare, nu doar o insuficiență de resurse, ci și o problemă de legitimitate: punctul în care îngrijirea cetățeanului individual și imaginea publică a diasporei se despart. Este momentul în care această analiză depășește perspectiva lui Okano-Heijmans, care a identificat tensiunea, dar a situat-o în presiunea mediatică, și nu în structura obligației.

Majoritatea statelor navighează între aceste trei interpretări, aplicând-o pe cea mai adecvată la un moment dat. Oscilația nu este întâmplătoare: ea urmează registrul vizibilității. Atunci când o criză este publică, este invocată interpretarea morală. Atunci când resursele sunt limitate, este citat minimul legal. Atunci când un caz ajunge în atenția presei, prevalează interpretarea politică. Efectul este o inconsecvență instituțională, care împiedică integrarea sistematică a datoriei de îngrijire în cadrul politic mai amplu al statului de origine.

ÎNGRIJIRE ȘI CONTROL: O TIPOLOGIE

În cadrul contextului consular româno-britanic, tensiunea dintre îngrijire și control se manifestă în trei forme operaționale distincte, fiecare documentată în registrul public și impunând un răspuns instituțional diferit.

Prima configurație este co-producerea aplicării legii. În cadrul relației bilaterale româno-britanice, funcționarii consulari devin veriga operațională pentru îndepărtarea forțată: verificarea identității, documentele de călătorie de urgență, documentația *laissez-passer* pentru zborurile *charter* și coordonarea cu Home Office Immigration Enforcement. Aceasta este o funcție pe care, în temeiul cadrului internațional și bilateral, reprezentanții români nu o pot refuza.

Această situație generează o tensiune instituțională dificilă: funcționarul consular implicat în coordonarea îndepărtării poate fi, în același timp, primul contact oficial pentru un cetățean aflat în custodie de imigrare care reclamă rele tratamente. Loialitatea dublă astfel generată nu poate fi rezolvată prin protocol: ea necesită o judecată discreționară continuă, exercitată sub presiunea timpului și, adesea, în condiții de informație incompletă. Aceasta este exact ceea ce cadrul lui Lipsky identifică drept condiția definitorie a birocrăției de teren, funcționând aici nu în interiorul unei singure jurisdicții, ci la intersecția a două (Lipsky, 1980). Cu peste 1.500 de returnări FNO doar în 2023 (Home Office, 2012-2023; House of Commons Library, 2024), co-producerea aplicării legii devine o sarcină operațională centrală pentru

misiunile consulare românești. Raportată la criteriul stabilit în introducere, această configurație are caracter diplomatic prin componenta sa de negociere. Misiunea interacționează cu sistemul de aplicare a legii al unui alt stat atât cu privire la termenii îndepărtării în cazuri individuale, cât și, la nivel strategic, cu privire la politica ce guvernează procesele de îndepărtare.

A doua configurație este asimetria narativă în cooperarea bilaterală. Operațiunea Golf, desfășurată între 2008 și 2010 de Poliția Metropolitană și Poliția Română, reprezintă cazul cel mai clar. Aceasta a fost prezentată drept o Echipă Comună de Anchetă de referință, prima de acest fel în UE în temeiul cadrului european (Europol, 2011), vizând o rețea suspectată de trafic de copii români în Regatul Unit, în scopul cerșetoriei forțate și al furtului (AntiSlavery International, 2010). Operațiunea a condus la arestări în ambele țări și la plasarea copiilor sub protecție. Semnificația sa mai largă a rezultat însă din modul în care informațiile obținute prin anchetă au depășit sfera sistemului judiciar. Concluziile cazului, unele legate de evenimente anterioare aderării României la Uniunea Europeană, au fost preluate în dezbaterile parlamentară, în presa tabloidă și în argumentele privind libera circulație, unde au contribuit la configurarea felului în care era percepută migrația românească drept o problemă infracțională (Fox, Moroșanu și Szilassy, 2012). Aceste scheme se bazează pe cazierile judiciare și pe informațiile furnizate chiar de statele de origine, prin diverse canale de cooperare polițienească și judiciară. Ca urmare, datele misiunii devin parte a unui sistem care clasifică riscul în funcție de naționalitate (Parmar, 2020). Cooperarea sa este apoi reinterpretată nu atât drept dovadă a unui angajament față de protecție, cât drept confirmare a caracterului infracțional al comunității.

Gestionarea acestei asimetrie devine, prin urmare, o funcție diplomatică. Misiunea trebuie să susțină cooperarea în aplicarea legii, gestionând în același timp răspunsul instituțional la narativele construite în jurul feței indezirabile a migrației. Această configurație îndeplinește, de asemenea, în modul cel mai direct, cel de-al treilea element al criteriului diplomatic. Apărarea poziției statului de origine și a diasporei sale în fața instituțiilor și a opiniei publice din statul de destinație reprezintă reprezentare în sensul clasic al termenului, exercitată dincolo de zidurile propriu-zise ale consulatului.

A treia tipologie, co-producerea administrativă, funcționează în paralel cu cele precedente. Acolo unde co-producerea aplicării legii mobilizează misiunea pentru îndepărtări, co-producerea administrativă o mobilizează în favoarea stabilirii. Așa cum s-a arătat în secțiunile anterioare, EUSS oferă un studiu de caz singular: rețelele consulare au fost integrate,

fără o funcție juridică formală, în regimul de regularizare al statului de destinație, asigurând facilitarea documentelor și accesul la comunitate care au făcut ca programul să fie viabil pentru o populație de peste un milion de persoane. Raportată la principiile diplomației, co-producerea administrativă satisface primul dintre acestea: misiunea a reprezentat interesele cetățenilor săi în interiorul ordinii juridice a statului de destinație, negociind încorporarea acestora într-un regim de statut pe care statul de origine nu l-a conceput și nu îl putea modifica.

Sub toate cele trei dimensiuni funcționează o constrângere unică: protecția selectivă în condiții de resurse limitate. Misiunea și funcționarii săi consulari nu pot alinia o capacitate instituțională limitată la o nevoie nedefinită. În practică, cetățenii vizibili din punct de vedere instituțional, sau ale căror cazuri se încadrează în căi de direcționare deja stabilite, beneficiază de o intervenție mai eficace. Cei aflați în situații de imigrare nereglementară, sau ale căror cazuri implică vulnerabilități suprapuse, trafic combinat cu implicare infracțională, stare socioeconomică precară combinată cu procedură de expulzare în curs, sunt mai greu de sprijinit și mai expuși riscului de a nu fi acoperiți. ONG-urile, prestatorii de servicii externalizate și organizațiile comunității diasporei acoperă deja lacune de protecție pe care misiunile consulare nu le pot suplini (Melissen și Okano-Heijmans, 2018).

Aceste trei configurații funcționează simultan și se consolidează reciproc. Co-producerea în aplicarea legii și cea administrativă modelează modul în care instituțiile statului de destinație percep misiunea, ca partener atât în îndepărtarea, cât și în încorporarea cetățenilor săi, iar asimetria narativă stabilește condițiile politice în interiorul cărora funcționează toate cele trei. Fiecare impune un răspuns diferit: protocoale de responsabilizare, dezvoltarea explicită a implicării statului de origine în regimurile de regularizare ale statului de destinație și gestionarea narativei.

Există, de asemenea, o problemă de răspundere care traversează toate cele trei configurații: dacă protecția este co-produsă alături de ONG-uri, prestatori externalizați și instituții ale statului de destinație, cine poartă răspunderea atunci când aceasta eșuează? În cadrul actual, această întrebare nu are un răspuns satisfăcător. Ceea ce rămâne este un sistem care se menține prin relații personale și care riscă să cedeze exact atunci când capacitatea instituțională este cel mai necesară (Lipsky, 1980; Melissen și Okano-Heijmans, 2018).

PERFORMATIVITATE ȘI RISCUL RECONFIGURĂRII

Atunci când munca consulară este descrisă drept diplomație, ea intră într-un registru mai public. Cetățenii se așteaptă ca statul să fie prezent nu doar în declarații oficiale, vizite și evenimente comunitare, ci și la ghișeu, în penitenciar, în spital, la telefon cu o familie aflată în dificultate și în întâlnirea în care o persoană vulnerabilă are nevoie de îndrumare către serviciul potrivit. Riscul constă într-un decalaj între ceea ce consulatul proiectează și ceea ce consulatul are efectiv, în termeni de personal, pregătire și autoritate necesare pentru a livra. Aici începe performativitatea: protecția devine vizibilă ca pretenție înainte de a exista ca sistem funcțional. Această dinamică este prezentă de multă vreme în literatura de diplomație, deși nu a fost întotdeauna descrisă în termeni performativi. Okano-Heijmans (2011) arătase deja modul în care guvernele își modernizează serviciile consulare din două motive distincte. Unul este defensiv: ministerele consolidează munca consulară pentru a se proteja de critica cetățenilor, a parlamentului și a presei atunci când lucrurile merg prost în străinătate. Celălalt este ofensiv: guvernele folosesc activitatea consulară pentru a arăta publicului intern un stat receptiv și grijuliu. Această a doua utilizare plasează munca consulară pe scena publică, transformând asistența într-un lucru menit a fi expus.

Aplicat diplomației, cadrul dramaturgic al lui Goffman (1959) ajută la explicarea motivului pentru care vizibilitatea contează. Acesta distinge zona din față (*front office*), unde instituțiile își performează legitimitatea prin interacțiuni vizibile, de zona din spate (*back office*), unde se desfășoară munca practică de protecție, adesea în afara controlului public. Taxonomia lui Young (1994) privind rezultatele directe, rezultatele efective și impactul structurează în continuare această evaluare. În termeni diplomatico-consulari, rezultatele directe (*outputs*) sunt produsele imediate, cuantificabile, ale activității: declarații comune, vizite oficiale, evenimente comunitare, documente eliberate, cazuri soluționate. Acestea sunt tangibile și documentabile, iar vizibilitatea lor ridicată le face vulnerabile la a fi substituite performanței înseși.

Rezultatele efective reprezintă ceea ce aceste rezultate directe ar trebui să producă: ajustări de politică, mecanisme de cooperare activate, îmbunătățirea furnizării serviciilor, reducerea vulnerabilității. Impactul este orizontul cel mai îndepărtat: transformare sistemică, aliniere instituțională durabilă, îmbunătățire susținută a relației dintre stat și cetățenii săi din

străinătate. Evaluarea impactului în diplomatie rămâne dificilă, dată fiind cauzalitatea sa indirectă și orizonturile de timp extinse (Tallberg, 2009; Cull, 2010).

Aplicată contextului consular, această taxonomie relevă o problemă instituțională specifică. Evaluările oficiale funcționează în principal la nivelul rezultatelor directe: timpi de procesare, documente eliberate, rate de soluționare a cazurilor. Acești indicatori măsoară eficiența administrativă, dar nu surprind eficacitatea instituțională, înțelegând ca gestionare strategică a vulnerabilității cetățenilor. Performanța consulară necesită capacități diferite: identificarea timpurie a populațiilor vulnerabile, mecanisme de direcționare către autoritățile locale și societatea civilă, protocoale de intervenție în situații de criză și parteneriate operaționale cu instituțiile statului de destinație (Marin, 2026). Măsurată exclusiv prin rezultate directe, o misiune care procesează documente rapid și soluționează cazuri cu celeritate poate totuși eșua în a răspunde sistematic vulnerabilității proprii diaspore.

Aici devine riscantă reconfigurarea muncii consulare. Este justificat să se recunoască munca consulară drept diplomatie, atât din punct de vedere analitic, cât și practic. Totuși, această recunoaștere ridică, la rândul ei, așteptările. O misiune consulară desemnată drept actor diplomatic este supusă unei așteptări publice sporite. Dacă această desemnare nu este însoțită de resurse, profesionalizare și cadre de evaluare calibrate în funcție de rezultatele efective și de impact, și nu de rezultatele directe, aceasta produce un deficit de credibilitate.

IMPLICAȚII PENTRU POLITICĂ ȘI EVALUARE

Implicațiile instituționale ale considerării muncii consulare drept o formă de diplomatie se extind la cel puțin trei domenii: alocarea resurselor, dezvoltarea profesională și evaluarea performanței.

Resursele consulare au reflectat adesea aranjamente administrative și structuri diplomatice consacrate, mai degrabă decât amploarea și complexitatea în schimbare a nevoilor cetățenilor din străinătate. Pentru statele cu diaspore numeroase, corelarea alocării resurselor cu dimensiunea, distribuția și profilurile de vulnerabilitate ale populațiilor lor din străinătate ar conferi finanțării o bază justificabilă. În acest context, funcții specializate precum atașaii de legătură cu poliția și atașaii de muncă devin din ce în ce mai integrate practicii internaționale și ar trebui plasate și mandatate alături de funcțiile consulare propriu-zise.

În privința pregătirii profesionale, gestionarea situațiilor complexe impune adesea competențe care depășesc atribuția administrativă a preluării cererilor pentru documente de călătorie. Este nevoie de competențe în intervenția de criză, în asistența sensibilă la traumă, de o cunoaștere detaliată a cadrelor juridice și sociale ale statului de destinație, precum și de dezvoltarea unor standarde care să asigure un serviciu integrat pentru cetățenii vulnerabili. Sfera responsabilităților consulare se extinde, iar cadrele de dezvoltare profesională ar trebui să reflecte gama mai largă de competențe necesare pentru o practică consulară eficientă.

În fine, abordările privind evaluarea ar trebui să depășească simpla numărare a serviciilor furnizate, îndreptându-se către o înțelegere mai amplă a rezultatelor efective și a impactului. Alături de indicatorii administrativi, aceasta poate include evaluarea eficacității parteneriatelor cu actorii societății civile și a căilor de direcționare pe care aceștia le susțin, precum și examinarea efectelor pe termen mai lung ale intervențiilor asupra bunăstării sociale a comunităților diasporei. O astfel de abordare ar oferi o imagine mai completă a modului în care serviciile consulare contribuie la datoria mai amplă de îngrijire a statului față de cetățenii săi din străinătate.

CONCLUZII

Argumentul central al acestui articol este că mandatul de protecție al muncii consulare și-a schimbat direcția. Regimul de la Viena a imaginat consulul drept un scut între cetățean și statul de destinație. Misiunile consulare românești din Regatul Unit au petrecut ultimul deceniu îndeplinind funcții pe care Convenția nu le-a anticipat niciodată. Au sprijinit o populație de peste un milion de persoane prin intermediul schemei de stabilire a statului de destinație, au documentat îndepărtarea altor mii de persoane și au gestionat sesizări de trafic, cazuri de persoane fără adăpost și refuzuri la frontieră pe care regimurile britanice de aplicare a legii și de muncă le-au retrimis peste linia statului de origine. Absorbirea sarcinii celor astfel transferați constituie geografia inversată a protecției. Misiunea nu mai proiectează pur și simplu suveranitatea către exterior. Ea gestionează efectele regimului de frontieră al unui alt stat asupra propriilor cetățeni. Această schimbare de direcție a protecției este cea care face din munca consulară un mod distinct de diplomatie.

Protecția consulară nu poate fi tratată drept o simplă furnizare de servicii de rutină. Datoria de îngrijire rămâne nefixată între obligație juridică, așteptare politică și pretenție

morală, în funcție de context. Protecția este co-produsă zilnic alături de actori pe care statul de origine nu îi controlează: poliția statului de destinație, autoritățile locale, ONG-uri, avocați, adăposturi, interpreți și prestatori privați. Totuși, modelul dominant de evaluare continuă să numere rezultatele directe vizibile, în special documentele eliberate, în timp ce identificarea timpurie a vulnerabilității și prevenirea prejudiciului rămân mai greu de surprins. O diplomație care funcționează în aceste condiții nu este o formă minoră a diplomației politice. Este o practică diplomatică distinctă, situată la intersecția dintre cetățenie, mobilitate, vulnerabilitate și responsabilitatea statului.

Direcția de evoluție este clară și puțin probabil să fie inversată. Mobilitatea diasporei, așteptările tot mai ridicate privind îngrijirea și transferul responsabilităților de protecție către statele de origine sunt evoluții structurale. Întrebarea este dacă statele vor alocă resurse, vor asigura personal, vor forma și vor evalua munca consulară drept funcția diplomatică în care aceasta s-a transformat, sau dacă vor continua să o trateze drept o povară administrativă, așteptând totodată ca ea să absoarbă crizele de protecție.

Din acest motiv, reconfigurarea susținută aici trebuie câștigată prin reformă, și nu doar prin simplă declarație. Dacă ridicăm statutul muncii consulare fără a remedia subfinanțarea cronică, riscăm să creăm doar „performativitate”. Pretenția statului de a-și proteja cetățenii din străinătate depinde, în practică, adesea de colaborarea cu actori din afara autorității sale, inclusiv agenții ale statului de destinație, ONG-uri, avocați, adăposturi, interpreți și prestatori privați. Pentru statele a căror poziție este legată de bunăstarea propriilor cetățeni din străinătate, diplomația consulară nu mai este un serviciu periferic. Este unul dintre cele mai clare teste ale artei contemporane de guvernare.

BIBLIOGRAFIE

- Adamson, F.B. and Tsourapas, G. (2019) 'Migration diplomacy in world politics', *International Studies Perspectives*, 20(2), pp. 113–128.
- Aliverti, A. (2021) *Policing the Borders Within*. Oxford Monographs on Criminal Law and Justice. Oxford: Oxford University Press.
- Alpes, M.J. and Spire, A. (2014) 'Dealing with Law in Migration Control: The Powers of Street-Level Bureaucrats at French Consulates', *Social & Legal Studies*, 23(2), pp. 261–274.

- Andersson, R. (2014) *Illegality, Inc.: Clandestine Migration and the Business of Bordering Europe*. Berkeley: University of California Press.
- Anti-Slavery International (2010) 'London's Met Police help bust child trafficking gang in Romania'. London: Anti-Slavery International. Available at: <https://www.antislavery.org/latest/londons-met-police-help-bust-child-trafficking-gang-romania/> [Accessed: June 2026].
- Barnard, C. and Costello, F. (2025) 'Brexit and EU citizens in the UK', *UK in a Changing Europe*, 28 May. Available at: <https://ukandeu.ac.uk/brexit-eu-citizens-in-the-uk-and-the-euss/> [Accessed: April 2026].
- Bigo, D. (2002) 'Security and immigration: toward a critique of the governmentality of unease', *Alternatives*, 27(1), pp. 63–92.
- Bigo, D. (2014) 'The (in)securitization practices of the three universes of EU border control', *Security Dialogue*, 45(3), pp. 209–225.
- Bureau, T. and Popp, R. (2015) 'Migrant political participation and voting behavior in Romania'. SSRN Working Paper. Available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2652423 [Accessed: June 2026].
- Crosbie, W. (2018) 'A consular code to supplement the VCCR', *The Hague Journal of Diplomacy*, 13(2), pp. 233–243.
- Cull, N.J. (2010) 'Public diplomacy: seven lessons for its future from its past', *Place Branding and Public Diplomacy*, 6(1), pp. 11–17.
- Deflem, M. (2004) *Policing World Society: Historical Foundations of International Police Cooperation*. Oxford: Oxford University Press.
- Délano, A. and Gamlen, A. (2014) 'Comparing and theorizing state–diaspora relations', *Political Geography*, 41, pp. 43–53.
- Dolea, A. (2021) 'Transnational diaspora diplomacy, emotions and COVID-19: the Romanian diaspora in the UK', *Place Branding and Public Diplomacy*, 18(1), pp. 12–14, not 18(3), pp. 207–221.
- Edelman, M. (1964) *The Symbolic Uses of Politics*. Urbana: University of Illinois Press.
- Europol (2011) *The European Investigator: Targeting Criminals Across Borders*. The Hague: European Police Office. Available at: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/en_investigator_-_copy.pdf [Accessed: June 2026].
- FitzGerald, D.S. (2019) *Refuge Beyond Reach*. New York: Oxford University Press.
- Fox, J.E., Moroşanu, L. and Szilassy, E. (2012) 'The racialisation of the new European migration to the UK', *Sociology*, 46(4), pp. 680–695.
- Gamlen, A. (2014) 'Diaspora institutions and diaspora governance', *International Migration Review*, 48(S1), pp. S180–S217.
- GLA (2025) *CHAIN Annual Report 2024/25: Rough Sleeping in London*. London: Greater London Authority / Combined Homelessness and Information Network.
- Goffman, E. (1959) *The Presentation of Self in Everyday Life*. New York: Anchor Books.
- Guild, E. (2009) *Security and Migration in the 21st Century*. Cambridge: Polity Press.

- Home Office (2012–2023) Returns of Romanian Nationals from the UK: Enforced and Voluntary Returns Data. London: Home Office. Available at: <https://www.gov.uk/government/statistical-data-sets/immigration-system-statistics-data-tables> [Accessed: April 2026].
- Home Office (2013–2025) Modern Slavery: National Referral Mechanism and Duty to Notify Statistics UK. London: Home Office. Available at: <https://www.gov.uk/government/collections/national-referral-mechanism-statistics> [Accessed: April 2026].
- Home Office (2025a) EU Settlement Scheme: Applicants by Latest Status (CUG Data, Q4 2025). Shared with EU member states through the Regular EU Citizens' Rights working group, March 2026. London: Home Office.
- Home Office (2025b) How many people are returned from the UK? Immigration system statistics, year ending September 2025. London: Home Office. Available at: <https://www.gov.uk/government/statistics/immigration-system-statistics-year-ending-september-2025> [Accessed: April 2026].
- House of Commons Library (2024) In Brief: Deportation and Early Removal of Foreign National Offenders. Research Briefing CDP-2024-0023. London: House of Commons Library. Available at: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cdp-2024-0023/> [Accessed: April 2026].
- ICMPD (2020) 'COVID-19 & MIGRATION - National consular services are stretched to the limit by COVID-19', International Centre for Migration Policy Development, 23 April 2020. Available at: <https://www.icmpd.org/news/national-consular-services-are-stretched-to-the-limit-by-covid-19> [Accessed: April 2026].
- International Law Commission (2006) Draft Articles on Diplomatic Protection with commentaries. Yearbook of the International Law Commission, Vol. II, Part Two. Geneva: United Nations.
- Jönsson, C. and Hall, M. (2005) *Essence of Diplomacy*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Leira, H. and Neumann, I.B. (2011) 'The many past lives of the consul', in: Melissen, J. and Fernández, A.M. (eds.) *Consular Affairs and Diplomacy*. Leiden: Martinus Nijhoff.
- Lipsky, M. (1980) *Street-Level Bureaucracy: Dilemmas of the Individual in Public Services*. New York: Russell Sage Foundation.
- Marin, R.D. (2026) 'Performance and performativity in contemporary diplomacy', USC Center on Public Diplomacy Blog, University of Southern California. Available at: <https://uscpublicdiplomacy.org/blog/performance-and-performativity-contemporary-diplomacy> [Accessed: April 2026].
- Martinescu, A.L. 'Understanding the Romanian diaspora: a strategically important network', The Foreign Policy Centre, 4 November 2019. Available at: <https://fpc.org.uk/understanding-the-romanian-diaspora-a-strategically-important-network/> [Accessed: April 2026].
- Melissen, J. and Okano-Heijmans, M. (2018) 'Consular affairs and diplomacy', in: Constantinou, C., Kerr, P. and Sharp, P. (eds.) *The SAGE Handbook of Diplomacy*. London: SAGE, pp. 132–143.

- Migration Observatory (2026) EU Migration to and from the UK. Oxford: Migration Observatory at the University of Oxford. Available at: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/eu-migration-to-and-from-the-uk/> [Accessed: April 2026].
- Ministry of Justice (2008–2024) Convictions of Foreign Nationals in England and Wales. London: Ministry of Justice.
- Okano-Heijmans, M. (2011) ‘Changes in consular assistance and the emergence of consular diplomacy’, in: Melissen, J. and Fernández, A.M. (eds.) *Consular Affairs and Diplomacy*. Leiden: Martinus Nijhoff, pp. 21–41.
- ONS (2021) Census 2021: Country of Birth – England and Wales. Newport: Office for National Statistics. Available at: <https://www.ons.gov.uk/census> [Accessed: April 2026].
- Parmar, A. (2020) ‘Arresting (non)citizenship: the policing migration nexus of nationality, race and criminalization’, *Theoretical Criminology*, 24(1), pp. 28–49.
- Permanent Court of International Justice (1924) *The Mavrommatis Palestine Concessions (Greece v. United Kingdom)*, Series A, No. 2. The Hague: PCIJ.
- Raustiala, K. (2002) ‘The architecture of international cooperation: transgovernmental networks and the future of international law’, *Virginia Journal of International Law*, 43(1), pp. 1–92.
- Rogers, R. (2018) ‘Otherwise engaged: social media from vanity metrics to critical analytics’, *International Journal of Communication*, 12, pp. 450–477.
- Sharp, P. (2009) *Diplomatic Theory of International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Slaughter, A.M. (1997) ‘The real new world order’, *Foreign Affairs*, 76(5), pp. 183–197.
- Tallberg, J. (2009) *Leadership and Negotiation in the European Union*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Vattel, E. de (1758) *The Law of Nations, or the Principles of Natural Law (Le droit des gens)*. Reprinted, Indianapolis: Liberty Fund, 2008.
- Vermeer-Künzli, A. (2007) ‘As if: the legal fiction in diplomatic protection’, *European Journal of International Law*, 18(1), pp. 37–68.
- Vienna Convention on Consular Relations (1963) 596 UNTS 261. Vienna: United Nations.
- Vienna Convention on Diplomatic Relations (1961) 500 UNTS 95. Vienna: United Nations.
- Young, O.R. (1994) *International Governance: Protecting the Environment in a Stateless Society*. Ithaca: Cornell University Press.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

IDR

Institutul Diplomatic Român

Institutul Diplomatic Român

Misiune. Institutul Diplomatic Român (IDR) își asumă misiunea de a contribui substanțial la creșterea calității diplomației românești prin formare, educare continuă, cercetare, prin dezvoltarea gândirii critice și strategice, prin conectare internațională. O politică externă bună servește unei politici interne benefice.

Principii: valorizarea resurselor umane, profesionalismul, respectul și dialogul, responsabilitatea pentru comunitate.

Pornind de la atribuțiile legale fondatoare ale IDR, dezvoltarea în continuare a institutului se realizează, în funcție de nevoile identificate în MAE, pe următoarele patru direcții:

- Formarea și educarea continuă a diplomaților și a altor categorii de cursanți;
- Aprofundarea dimensiunii de cercetare și expertiză pe spații regionale și problematice funcționale;
- Funcționarea IDR ca *think-tank* al MAE;
- Integrarea IDR în cadrul unei rețele internaționale de institute relevante similare.

Autor: Robert D. Marin este Consulul General al României la Londra, Președintele Corpului Consular străin acreditat la Londra, membru fondator al Asociației Corpului Consular Român și doctorand al University of Nottingham.

Seria *IDR Policy Forum* cuprinde materiale elaborate de experți și experți din afara IDR.

Seria IDR Policy Forum
ISSN 3119-8562
ISSN-L 3119-8562

Editor, formatare și grafică: Claudiu Codreanu

Imagine copertă: https://unsplash.com/photos/the-entrance-to-terminal-2-of-the-queens-terminal-y_008PQP3gY

Institutul Diplomatic Român - IDR
<https://www.idr.ro/en/> | secretariat@idr.ro
Primăverii 17, sector 1, București, 011972